

Üzlet és fenntarthatóság

Mítosz-rombolók

Egyre több cég tapasztalja meg, hogy nem igaz az állítás, amely szerint a fenntartható fejlődés elveit szem előtt tartó befektetések nem hozhatnak nyereséget.

SZÉLTURBINA ROTORIÁT SZERELIK A SVÉD PARTOKNÁL. A jövő fuvallata

HA FOLYTATÓDNÁK a jelenlegi trendek, akkor 2050-re megduplázódik a felhasznált energia mennyisége, s kétszeresére ugrik a károsanyag-kibocsátás is. Ez pedig a környezeti szakemberek szerint olyan globális átlaghőmérséklet-növekedést okozna, ami katasztrófális helyzetbe hozná a következő generációkat” – válaszolta a HVG-nek a jelenlegi helyzetet Patrick Criqui, a Grenoble-i Egyetem fenntartható fejlődéssel foglalkozó kutatócsoportjának vezetője. A zöldgazdaság lehetőségeit mérlegelő Új klímagazdaság című tanulmányban leírt feladatokat ▶

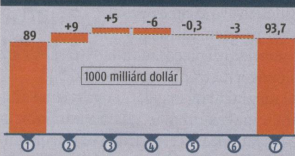
▶ elemző múlt heti budapesti konferencián a francia tudós hozzátette: megkezdődött már az energiatermelés új pályára állítása, a változás azonban túl lassú.

A SZAKÉRTŐK SZERINT a „fenntarthatósági csatát” leginkább a városokban kell megvívni, ott, ahol a világ GDP-jének nyolcvan százaléka és a szennyezés hetven százaléka keletkezik. A változás jó példája lehet Koppenhága, ahol úgy döntöttek, hogy 2025-re szén-dioxid-semlegesé teszik a várost. A programban meghatározó szerep jut a szélturbináknak – Dániában már a felhasznált energia harmadát adja a szél –, ám az is hamar kiderült, hogy bár a dánok környezettudatosak, azt mégsem szeretik, ha a városukat teleszórják szélkerekekkel. Az ellentét feloldására a városi vezetés úgy döntött, hogy lakossági turbinaszervenyeket bocsát ki, egy részvény fejében évente ezer kilowattóra áram jár, ami felhasználható vagy értékesíthető, és a hasznot adómentesen vehetik fel a tulajdonosok. „Nagyon jók az olyan modellek, ahol a lakosok úgy érzik, bevonják őket az ügyek intézésébe, és még nyereségre is számíthatnak” – magyarázta a dán megoldást Vad Mathiesen, az Aalborgi Egyetem energiatervezési tanszékének professzora.

A városok átalakításában ugyancsak fontos szerepe van annak, hogy az urbanizációba bevonandó új területeken viszonylag kompakt lakózonák jöjjenek létre – 2050-ig 2,5 milliárddal nő a lakosság a városokban, ahol a világ népességének már kétharmada él majd. Számítások szerint a fenntarthatóság elveit figyelembe vevő „okostelepüléseken” a jól működő tömegközlekedési rendszerek kialakításával, a szolgáltatások racionalizálásával és a városok szerkezetébe jól illeszkedő zöld területek kialakításával 15 év alatt 3 ezermilliárd dollárral lehet csökkenteni az infrastrukturális kiadásokat.

Az Új klímagazdaság szerzői szerint viszonylag kicsi – 5-6 százaléknyi – a be-

Infrastrukturális befektetések a világban, 2015–2030

1 a jelenlegi szénhidrogén-alapú fejlesztés forgatókönyve, 2 az épületek és az ipar energiatartósságát célzó beruházások, 3 új energiatermelési módok fejlesztése, 4 a szén-alapú energiatermelésre fűződött beruházások csökkenése, 5 áramelosztásban elért megtakarítások, 6 a kompakt városokban elért megtakarítások, 7 alacsony szén-dioxid-kibocsátási forgatókönyv. Forrás: OECD

Átalakítási esélyek

A tudomány készen áll, és a gazdasági feltételek is adóztak a fenntartható gazdaságra áttéréshez. Az akadályok inkább politikai, illetve kulturális jellegűek. A hagyományok is szerepet játszanak; az emberek általában az utolsó pillanatig szeretik elhalasztani a változtatásokat – mondta a HVG-nek Dimitri Zhengelis, a brit Grantham Kutatóintézet kutatója.

■ Ön részt vett a 2006-ban közzétett, nagy visszhangot kiváltott környezetvédelmi jelentés, a Stern-tanulmány megírásában. Mit tart a jelenkor legnagyobb kihívásának?

■ A Stern-jelentés üzenete az volt, hogy nem kell feltétlenül választani a növekedés és a „zöld” fejlődés között. Már akkor arról volt szó, hogy olyan gazdaságot kell létrehozunk, amely hatékony, és nem a szénalapú energiára épül. A leghatékonyabban úgy tudjuk átalakítani a gazdaságot, ha megtervezzük a változást, s kihasználjuk azokat a lehetőségeket, amelyeket az új technológiák megjelenése nyit. A tavaly nyilvánosságra hozott jelentésünk, az Új klímapolitika is ezt a szellemet tükrözi, s az a fő tanulsága, hogy minél tovább késlekedünk, annál többet fog kerülni az átalakítás. Utólag kell majd foltoztatni a rendszert, túl sokáig korlátoz majd bennünket a szénalapú infrastruktúra hagyatéka, és a szükségesnél lassabban jelennek meg az új technológiák. Csak egy példa: Kína nagyon gyorsan fejleszti a megújuló energia termelését, s részben

ennek köszönhető, hogy öt év alatt jelentősen zuhant a napelemek ára.

■ De önnek nem tűnik úgy, hogy még mindig sok a beszéd és kevés a tett?

■ A 2008-as gazdasági válság után mindenképpen érezhető volt, hogy csökken a klímaváltozás ügyének a fontossága. Azért történnék fontos dolgok, igaz, inkább helyi szinteken. Sok iparágban mérséklődik a szén-dioxid-kibocsátás, és a városok is előreléptek: Koppenhága célja, hogy 2025-re nullára csökkentse az ipari szén-dioxid-kibocsátást. És nemcsak a skandináv, a német és az észak-amerikai településeken dolgoztak ki hasonló terveket, hanem Kínában vagy éppen Bogotában, Kolumbia fővárosában is. Igaz azonban, hogy a kezdeményezések többsége alulról, és nem felülről érkezik.

■ Közben komoly szakadék alakul ki a tenni akaró, illetve a lemaradó államok között.

■ Igen, van ilyen törés, és féltő, hogy a foszszilis energiát nagy arányban használó országok némelyikében lassú lesz az áttérés az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra épülő gazdaságra. Ez gazdasági és politikai értelemben is hiba lenne, hiszen ha Európa után az USA és Kína is megmozdul – s ennek egyre több a jele –, akkor a kérdés eldőlt. Nem lesz ugyanis értelme kimaradni az új üzleti lehetőségeket jelentő iparágakban kialakuló versenyből. Ha valaki ezt teszi, akkor az olyan lesz, mint lovat használni autó helyett, vagy petróleumlámpával világítani villany helyett. Nagy-Britanniában nagyon sokan vesztek – például a kerozinipar szereplői – az átállás miatt, de már akkor is hiba volt ellenezni az új technológiák elterjedését.

ruházási összeg különbsége aközött, hogy 2050-ig szénalapúak lesznek-e a világon végrehajtott infrastrukturális beruházások, vagy azokat a megújuló energiaforrások használatára alapozzák. A hagyományos infrastruktúra árelőnye tovább olvad, s akár meg is szűnhet, ha a felmérésekben figyelembe veszik azt is, hogy a légszennyezés csökkenése miatt hosszabb távon érezhetően javul a lakosság egészségi állapota, s ezzel mérséklődnek a betegek kezelésére fordított összegek – a rossz levegő miatt egyébként évente világszerte kilencmillió ember hal meg idő előtt.

A szakértők ugyanakkor egyetértenek abban, hogy a klímaváltozás elleni küz-

delmet még az előtt kell megvívni, mielőtt beszállnának az energiatermelésbe a Napot a Földre hozó fúziós reaktorok. „A nukleáris energiának mindenképpen szerepet kell játszania a dekarbonizációban, még ha nem is olyan jelentőset, mint most Franciaországban, ahol az elektromos áram háromnegyedét termelik meg az atomerőművek. Az érvényes cél az, hogy 2025-ig ötven százalékra csökkenjen a nukleáris energia aránya az országban. Arra viszont senki sem számít, hogy belépne az ITER-program keretében fejlesztett fúziós reaktorok. Az ITER valódi megoldást hozhat, de csak a XXI. század második felében” – vélekedett Patrick Criqui. ■ NÉMETH ANDRÁS